

Prawa kobiet na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej

Prawa kobiet na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej są pomimo zróżnicowania systemów politycznych, systematycznie kwestionowane. Odmawia im się pełnego i równego udziału w życiu społecznym, politycznym, podważając ich status osoby ludzkiej.

Jawna dyskryminacja i łamanie praw człowieka w krajach takich jak Iran, Egipt, Izrael, Liban czy Arabia Saudyjska są głęboko zakorzenione w świadomości mieszkańców i nieraz poparte prawami religijnymi czy tradycją. Wszystko to daje asumpt do przemocy i traktowania kobiet jak bezwolnej mniejszości bez prawa głosu i decydowania o własnym losie.

Oto kilka przykładów skrajnej dyskryminacji, często usankcjonowanej prawnie i wciąż praktykowanej we współczesnym świecie.

Kierowanie pojazdami

W Arabii Saudyjskiej kobietom zabrania się prowadzenia samochodu czy nawet jazdy na rowerze. Mężczyzna-kierowca natomiast nie ma prawa wożenia kobiety, z którą nie jest blisko związany.

Za sprawą tej zasady królestwo stanęło w obliczu dylematu: kto ma wozić 367 000 dziewczynek do szkoły? Skoro żaden mężczyzna nie ma prawa utrzymywać bliskich kontaktów z uczennicami, a kobiety nie mogą kierować pojazdami, logicznym zdaje się pytanie, kto w takim razie powinien prowadzić szkolne autobusy?

Ministerstwo edukacji planuje zatrudnić do tego celu godnych zaufania mężczyzn-kierowców. Czy rodzice będą mogli spokojnie powierzyć im swoje córki? Tego nie można być pewnym, szczególnie jeśli pamięta się wydarzenia z 2002 roku, kiedy to 15 dziewczynek zginęło z rąk policji religijnej, bo ich głowy nie były właściwie zasłonięte. Strój

W 2001 roku militarna grupa Lashkar-e-Jabbar nakazała, by muzułmańskie kobiety w Katarze nosiły burki w pełni zakrywające ich twarze i ciała. Twarze tych, które nie zastosowały polecenia oblewano żrącym kwasem.

Burki były też wymagane za rządów Talibów w Afganistanie, a w wielu krajach islamskich zakrywanie ciała i głowy jest stałym wymogiem.

Prawo do rozwodu

Podczas gdy w wielu krajach mężczyzna z łatwością dostaje rozwód (często tylko na podstawie ustnej deklaracji), możliwości kobiety w tym względzie są bardzo ograniczone i naznaczone licznymi obostrzeniami zarówno prawnymi jak i finansowymi.

W Libanie maltretowana żona nie może ubiegać się o rozwód tylko na podstawie widocznych obrażeń bądź obdukcji. Lekarskie zaświadczenie potwierdzające przemoc fizyczną jest zwyczajnie niewystarczające, potrzeba naocznego świadka.

W Egipcie dostęp do rozwodu jest łatwiejszy, jednak ubiegająca się o niego kobieta musi zrzec się całego wspólnego majątku na rzecz męża, a także ponownie zapłacić za swój posag. W istocie więc może po prostu kupić rozwód.

W Izraelu natomiast tylko mężczyzna może dać rozwód kobiecie, nigdy odwrotnie.

Dostęp do edukacji

W wielu rejonach Afganistanu dziewczęta przestają chodzić do szkoły, gdy tylko wkroczą w okres dojrzewania. Czynniki kulturowe związane z poprawnością powodują niechęć do uczęszczania do klas koedukacyjnych już w wieku 8-9 lat. Poza tym domniemane jak i rzeczywiste zagrożenia zarówno w drodze do szkoły jak i w czasie samych zajęć przyczyniają się do spowolnienia procesu edukacji kobiet.

Ma na to również wpływ brak żeńskiej kadry nauczycielskiej. Ta ostatnia jest niezbędna w kraju, w którym dziewczęta osiągnące pewien wiek mogą być nauczane tylko przez kobiety.

Dzisiaj poziom analfabetyzmu wśród afgańskich kobiet w wieku 15-24 lat sięga aż 82%.

Prawo do podróżowania

Mężowie w Egipcie i Bahrajnie mogą na lotnisku wypełnić oficjalny dokument zabraniający żonie opuszczania kraju. W Iraku, Libii, Maroku, Omanie i Jemenie zameężna kobieta musi posiadać pisemną zgodę męża na zagraniczną podróż, zaś w Arabii Saudyjskiej taka aprobata wymagana jest również w przypadku przemieszczania się przy użyciu publicznego transportu między poszczególnymi regionami królestwa.

Przemoc

Dyskryminacja kobiet zwiększa ich podatność na uleganie przemocy. W wielu krajach nie ma żadnych praw ani środków zaradczych zapobiegających domowej przemocy, nawet jeśli jest to zjawisko powszechne. Uznaje się, że problem ten to sprawa prywatna nie podlegająca jurysdykcji. Szukające pomocy kobiety, pragnące złożyć oficjalną skargę na

policji są najczęściej odsyłane do domu.

Podobnie rzecz się ma z gwałtem małżeńskim. Nie uznaje się go za przestępstwo, gdyż mąż ma absolutne prawo do ciała swojej żony o każdej porze dnia i nocy.

Co gorsze, niektóre kodeksy karne zawierają przepisy pozwalające policji, prokuratorom i sędziom na wycofanie oskarżeń i uwolnienie gwałciciela, jeśli tylko zgodzi się poślubić swoją ofiarę.

Opieka nad dziećmi

W Bahrajnie, gdzie prawo rodzinne nie jest skodyfikowane, sędziowie mogą odmówić kobiecie prawa do opieki nad dziećmi z różnych, nawet najbardziej dyskusyjnych powodów.

W 2003 roku grupa matek na tyle odważnych, by przeciwstawić się temu nadużyciu, została pozwana o zniesławienie przez 11 tamtejszych sędziów.

Obywatelstwo

Większość państw w regionie bliskowschodnim (z wyjątkiem Iranu, Tunezji i Izraela) zezwala, by dzieci dziedziczyły obywatelstwo tylko po ojcu. W małżeństwach mieszanych kobiety są pozbawione możliwości przekazywania obywatelstwa swojemu potomstwu.

Seks

Wiele krajów uznaje dobrowolny seks pozamałżeński za przestępstwo. W Maroku za pozamałżeńskie akty seksualne o wiele surowiej każe się kobiety. Ciężarne panny są szczególnie narażone na to, że będzie wszczęte przeciwko nim postępowanie. Podczas gdy gwałt na dziewicy uznaje się jedynie za napaść

Dzieciobójstwo

Polityka jednego dziecka prowadzona przez Chiny spowodowała zwiększoną pogardę wobec nowo narodzonych dziewczynek, dlatego pojawiły się przypadki porzuceń a nawet dzieciobójstwa. Obecnie statystyki podają, że stosunek dziewczynek do chłopców w wieku do czterech lat wynosi 100:114, podczas gdy naturalnie kształtował się on zazwyczaj na poziomie 100:105.

Podobnie dzieje się w Indiach, gdzie liczba dziewczynek urodzonych i żyjących jest znacznie mniejsza w stosunku do liczby chłopców. Częste są tu przypadki aborcji żeńskich płodów, celowych zaniedbań i pozostawiania noworodków – dziewczynek samym sobie tak, by umarły.